

RODZIC JAKO DORADCA SWOJEGO DZIECKA PRZY WYBORZE SZKOŁY PONADPODSTAWOWEJ.

Rodzic jest pierwszym doradcą zawodowym swojego dziecka i osobą znaczącą w budowaniu poczucia własnej wartości. Każdy komunikat pozytywny rodzica do dziecka jest drogowskazem do rozwijania swoich zainteresowań, mocnych stron i w ogóle potencjału do szczęśliwego życia.

Co powstrzymuje rodziców przed wsparciem dziecka przy wyborze szkoły?

Wielu rodziców świadomie unika ukierunkowywania dzieci przy wyborze szkoły. Zwykle podają następujące argumenty:

- Nie chcą się wtrącać – „To jego decyzja, nie moja, to on będzie chodzić do tej szkoły, a nie ja”.
- Nie chcą, żeby dziecko miało potem do nich pretensje, że rodzic dał tzw. „złą radę”.
- Sami czują się niekompetentni, niewiele wiedzą o profilach szkół czy rekrutacji.
- Traktują zbyt radykalnie autonomię dziecka.

Najgorsze, co może zrobić rodzic, to powiedzieć do swojego dziecka „Rób co chcesz – to Twój wybór, to Twoja decyzja”. Skutkuje to osamotnieniem, często poczuciem niepewności i lęku — jestem sam, nie mam co liczyć na pomoc.

Jak mądrze wspierać dziecko? Na co zwrócić uwagę?

1. Warto przeprowadzić z dzieckiem tzw. analizę jego osiągnięć:

- Przeanalizować możliwości intelektualne dziecka. Czy na pewno poradzi sobie w szkole o wyższych wymaganiach edukacyjnych np. w liceum czy technikum oraz jak to jest z jego zdolnościami do uczenia się.
- Zastanowić się, czy dziecko jest gotowe na wysiłek edukacyjny związany z nauką np. w liceum.
- Warto zwrócić uwagę na oceny dziecka z poszczególnych przedmiotów, ale również na fakt, czy lubi się ich uczyć i czy go interesują. Trzeba zadać sobie pytanie, czy w liceum będzie chciało uczyć się biologii na rozszerzeniu, co oznacza 6-7 godzin (a czasem nawet więcej) tego przedmiotu tygodniowo (począwszy od klasy drugiej).
- Zastanowić się nad kierunkiem, w jakim jest uzdolnione – czy moje dziecko raczej woli uczyć się przedmiotów ścisłych czy humanistycznych, może lubi języki obce, a może jest urodzonym sportowcem, plastyczką itp.

2. Zainteresowania i pasje.

- Co moje dziecko robi w wolnym czasie, nawet jak gra w gry czy ogląda filmy na YouTube, to o jakiej treści, co go tam interesuje?
- Co ogląda w TV, jakie czyta książki?

Być może ma jakieś szczególne umiejętności w jakiejś dziedzinie, np. lubi opiekować się dziećmi, zwierzętami, projektuje sobie stroje czy swój pokój.

Uwielbia robić makijaże. Może miksuje muzykę albo chętnie gotuje?

3. Na jakie zajęcia pozalekcyjne chodzi lub chodziło?

4. **Jaki jest jego stan zdrowia** – do szkół zawodowych (technikum i branżowych) konieczne jest zaświadczenie lekarza o braku przeciwwskazań do wykonywania danego zawodu.

5. **Jaki ma temperament** – czy raczej woli pracować w grupie czy indywidualnie (w samotności). Czy wolałoby pracę poprzedzoną planem, raczej przewidywalną i spokojną czy taką, w której zawsze coś się dzieje i tak naprawdę trudno przewidzieć, jak będzie wyglądał dzień pracy.

6. **W jakich obszarach zawodowych jest większe prawdopodobieństwo, że się sprawdzi np. w pracy:**

- z ludźmi,
- z maszynami i urządzeniami,
- z przyrodą, w tym ze zwierzętami,
- z liczbami,
- artystycznej.

Co jeszcze warto zrobić?

- Wspólne wyszukiwanie informacji o typach szkół ponadpodstawowych.
- Wspólne gromadzenie informacji o zawodach, profilach kształcenia.
- Konsultowanie wyborów edukacyjno-zawodowych z lekarzem specjalistą (jeśli jest takie wskazanie).
- Pomoc w rekrutacji (przypominanie o terminach, wspólne logowanie).
- Zastanowić się wspólnie z dzieckiem, dlaczego wybiera ten, a nie inny profil klasy w liceum. Innymi słowy, do czego mu w przyszłości będzie potrzebna rozszerzona biologia, geografia lub inny przedmiot.
- Rozmowy z wychowawcą klasy na temat zainteresowań, talentów, umiejętności.
- Skorzystać z profesjonalnej pomocy doradcy zawodowego, który pomoże dziecku w określeniu jego predyspozycji zawodowych oraz zaplanuje wybór szkoły czy studiów. W poradniach psychologiczno-pedagogicznych w miastach powiatowych są zatrudnieni doradcy zawodowi, którzy wspierają uczniów w wyborach na przyszłość.
- Skorzystać z pomocy doradcy zawodowego w szkole, pedagoga lub nauczyciela realizującego zadania z doradztwa edukacyjno-zawodowego.

Gdzie jeszcze można uzyskać bezpłatną poradę doradcy zawodowego?

- W Ochotniczych Hufcach Pracy.
Mobilne Centrum Informacji Zawodowej.
- W Powiatowych Urzędach Pracy.
- W Wojewódzkich Urzędach pracy – centrum informacji i planowania kariery zawodowej.
- Poradnie Psychologiczno Pedagogiczne.

Wielkie nadzieje rodziców

Niemal każdy rodzic ma swoje wyobrażenia związane z przyszłością dziecka. Niektórzy z nas wyrażają je wprost, mówiąc „Jak to nie pójdziesz do liceum?” lub „Co za głupi pomysł, żeby robić sobie rok przerwy po maturze!”. Nie ma nic złego w tym, że mamy pewne nadzieje związane z dzieckiem, problem pojawia się wtedy, gdy zaczynamy wymagać, aby je realizowało. Mamy wówczas do czynienia z taką postawą rodziców, w której dziecko jest projektem naszych wielkich nadziei, a często to, czego chce, po prostu się nie liczy.

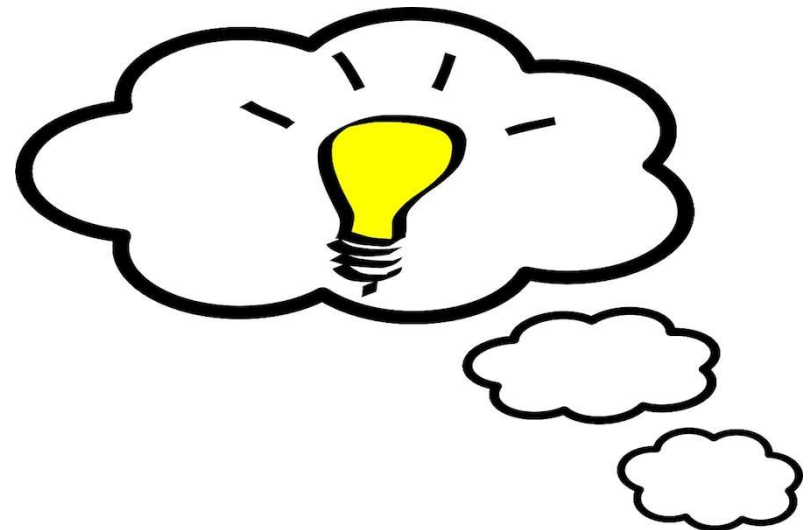
Tacy rodzice narzucają swoim dzieciom tak naprawdę niezrealizowany plan swojej przyszłości. Dzieci stają się wówczas przedmiotem w rękach rodziców, co nieuchronnie będzie prowadziło do kryzysu i zerwania relacji. Jesper Juul pisze „Nie ma nic złego w tym, że rodzice mają marzenia związane z przyszłością swoich dzieci. Stają się one problemem wówczas, kiedy przekraczamy wąską granicę między marzeniami a projektem”.

Jak zadbać o rozwój zainteresowań u dziecka?

1. Rozmawiaj z dzieckiem, co chciałoby robić w wolnym czasie, poznawaj je, pytaj i słuchaj.
2. Obserwuj dziecko – zobacz, czym lubi się bawić, co ogląda w TV, w jakie gry gra oraz jakie zasoby dzięki temu rozwija.
3. Motywuj do uczęszczania na wybrane przez dziecko zajęcia pozalekcyjne czy pozaszkolne. Pomóż mu dokonać wyboru, dodawaj otuchy, kiedy zwątpi, czy to dobre dla niego zajęcia.
4. Pozwalaj doświadczać udziału w różnych aktywnościach. Nie zrażaj się, kiedy dziecko po miesiącu porzuca wybrane zajęcia, porozmawiaj, co się stało, co innego chce wybrać? Pamiętaj, że dziecko poznaje to, co lubi robić, metodą prób i błędów, tak więc porzucanie jednej aktywności na rzecz innej jest rozwojowe i wpisane w poszukiwanie tego, co jest dla dziecka najlepsze.
5. Bądź przykładem (modelem) dla dziecka. Poszukaj w swojej okolicy informacji, gdzie możesz pójść, jak spędzić czas wolny, jakie ciekawe aktywności możesz podjąć.

Co jeszcze warto zrobić i o czym wiedzieć?

1. Pozwalaj dziecku na samodzielne decyzje – rola rodzica polega na pokazaniu różnych dróg, aby dziecko mogło zdecydować.
2. Niezłomnie wierz w swoje dziecko, odkrywaj w nim co najlepsze, mów mu o tym, że jest dla Ciebie kimś wyjątkowym i wartościowym. Buduje to poczucie własnej wartości, które pomoże mu dzielnie iść przez życie i pozwoli na podejmowanie dobrych decyzji.
3. Nie dramatyzuj, jeśli podjęta decyzja okaże się nietrafiona. To nie koniec świata. Zastanów się z dzieckiem, jak można ją naprawić, co można zrobić inaczej.

Rodzice są pierwszymi i najważniejszymi doradcami zawodowymi dla swoich dzieci. To rodzic najlepiej zna swoje dziecko i dlatego może najskuteczniej pomóc mu w rozwijaniu jego pasji, które będą spełnieniem w przyszłym życiu zawodowym. Kto, jeśli nie TY rodzicu, ma pomóc dziecku odnaleźć się w gąszczu edukacyjnych wyborów. Rolą każdego rodzica jest zawsze być przy dziecku.

Gdy spojrzemy na wybór ścieżki edukacyjnej naszych dzieci, zwykle szkoła podstawowa jest wyborem rodziców - to oni wybierają, a dziecko kroczy za nimi. Przy wyborze szkoły średniej warto być obok dziecka – pomagać mu. Jednak przy wyborze studiów rodzice powinni zapewnić mu jedynie wsparcie.

Ćwiczenie 1 - **Zasoby mojego dziecka** –
propozycja wykorzystania podczas rozmowy ze swoim dzieckiem.

Zainteresowania	Zdolności	Cechy charakteru	Umiejętności	Wartości

Jaki obraz dziecka zarysował się po uzupełnieniu tabelki?
Można o tym porozmawiać z dzieckiem. Może jeszcze coś dopowie!

źródło: Nowoczesne doradztwo zawodowe w Szkole Podstawowej, marzec 2020

Ćwiczenie 2

Niezwykła zwykła historia

Proszę przeczytać rozmowę rodzica z córką.

Ola: Cześć mammo.

Mama: Cześć. Co tam w szkole?

Ola: W sumie to nic ciekawego. Ale..., mieliśmy dzisiaj kolejne zajęcia z wychowawcą. I wiesz, co zdecydowałam?

Mama: Co?

Ola: Skończę podstawówkę i pójdę do technikum. Będę technikiem programistą.

Mama: O co to, to nie. Przecież miałaś iść do liceum. Jesteś dobra z biologii, chemii. W sumie to ze wszystkiego. Kiedyś rozmawialiśmy o medycynie.

Ola: Ale ja nie chcę do LO. To bez sensu. Ja postanowiłam i już.

Mama: Poczekaj, wróci ojciec, to z Tobą porozmawia. On też chce mieć lekarza w rodzinie.

Ola: Nie strasz mnie.

Mama: Ja Cię nie straszę. Ustaliliśmy już z tatą, że wybierzesz LO. To będzie dla Ciebie najlepsza szkoła. My też kiedyś chodziliśmy do tej szkoły.

Ola: Ale ja nie muszę.

Mama: Skończysz LO, a potem medycynę i będziesz miała dobrą pracę. Nie doceniasz tego, że chcemy dla Ciebie jak najlepiej. Zero wdzięczności.

Ola: Nie będę lekarzem. To mnie nie interesuje. To ja mam wybrać szkołę i zawód. Zapytaj Panią Zosię, dzisiaj mówiła nam o tym podczas zajęć.

Co Państwo sądzą o tej historii. Co powinni zrobić rodzice Oli?

Źródła:

1. http://www.zawodowcy.wup.rzeszow.pl/uploads/doc/Rodzice_jako_podstawowy_determinant.pdf, dostęp -2.03.2020
2. <http://wyborcza.pl/magazyn/7,124059,23296799,liceum-wybiera-nastolatek-rodzic-ma-o-tym-z-dzieckiem.htm>
3. Katarzyna Durczak, Jak pomóc rozwijać skrzydła, wydawnictwo KOWEziU, Warszawa 2013
4. Jesper Juul. Rodzic jako przywódca stada. Wydawnictwo MIND, Podkowa Leśna 2017.
5. <https://portal.librus.pl/rodzina>
6. Nowoczesne doradztwo zawodowe, wyd. Wiedza i Praktyka sp z o.o., Warszawa, 2020